

Banyeres del Penedès

Protagonistes

► 1934

Josep Cañas treballant al seu estudi

A la seva casa pairal, cap al 1934 Josep Cañas treballa al seu estudi en una escultura d'un nen (en Juli Heredero), la qual en l'actualitat es troba al Museu d'Art Modern de Catalunya, a Barcelona. Nascut el 1905, fill d'una família pagesa, va estudiar a l'Escola d'Arts i Oficis de Vilanova i la Geltrú. Allí va conèixer el seu mestre, Joaquim Mir, i va fer amistat amb Enric C. Ricart, Alexandre de Cabanyes, Damià i Martí Torrents i l'escultor reusenc Joan Rebull. Becat als anys trenta per la Diputació de Tarragona i la Generalitat de Catalunya, va realitzar centenars de dibuixos, molts d'ells del Penedès, on també ha deixat les escultures en pedra del monument als castellers, a Vilafranca, i el 4 de vuit al Vendrell.

J. J. i F. / Foto: Josep Cañas

Vilafranca del Penedès

Història i societat

► 1934

Els fets del 6 d'octubre

Al vespre del dissabte 6 d'octubre els esdeveniments de la jornada que s'havia viscut a Barcelona i en concret el conflicte rabassaire van esclatar a Vilafranca i a altres indrets penedesencs amb un caire marcadament anticlerical que, en general, no trobaria rèplica ni durant els moments més difícils de la guerra civil. La imatge correspon a l'estat en què va quedar la basílica de Santa Maria després de cremar totalment el retaule de l'altar major; al fons es pot observar la destrossa de les vidrieres de l'absis.

J. S i B. / Foto: Josep M. de Fàbregues

Vilanova i la Geltrú

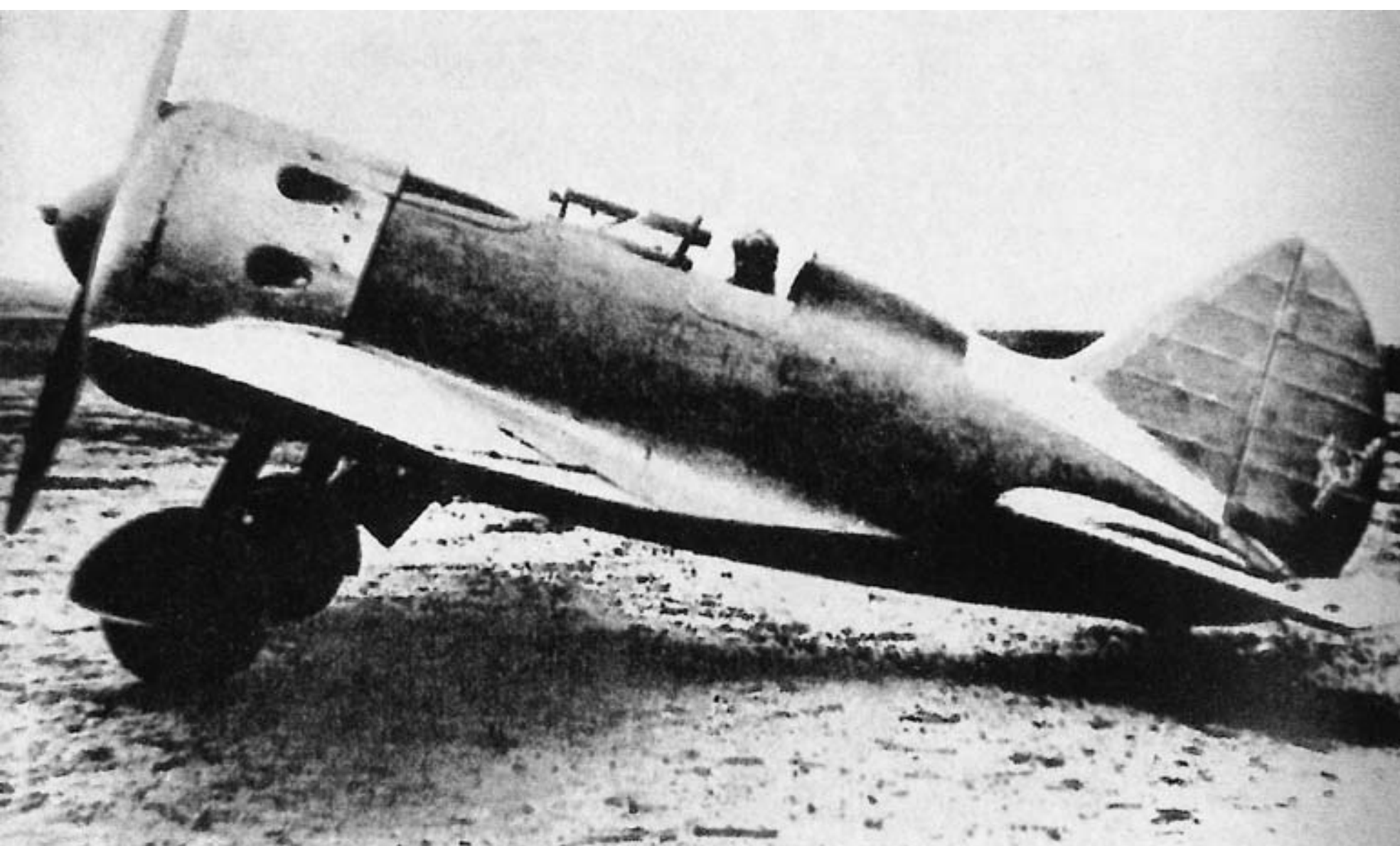
Infraestructures i serveis

► 1936

Construcció d'un grup escolar

El dia 14 d'abril de 1936, cinquè aniversari de la proclamació de la República, va ser col·locada la primera pedra d'un grup escolar. Era el primer que es construïa a Vilanova, situat en una zona que llavors era al límit del nucli urbà, a l'oest de la rambla de Salvador Samà. El projecte de l'edifici era de l'arquitecte Josep Maria Miró Guibernau (Vilanova, 1889 - Barcelona, 1966), concebut per a 20 classes o graus, segons les característiques i l'estil de les construccions escolars de l'època, com ara les de Barcelona, impulsades per l'Ajuntament de la capital.

F. X. P-R. / Foto: Jordi Mas Morando - Arxiu F. M. de Vilanova i la Geltrú

El Pla del Penedès

Història i societat

► 1938

El camp d'aviació durant la guerra civil

La presència de l'aviació al cel penedesenc i, en conseqüència, la utilització dels refugis quan hi havia amenaça de bombardeig no es va donar fins als darrers mesos del 1937, gairebé al mateix temps que es van habilitar tres aeròdroms, el del Pla del Penedès, el de Santa Margarida i els Monjos i el de Pacs del Penedès, habitualment utilitzats per models com el popular «mosca» que veiem a la fotografia. Els bombardeigs al Penedès van ser poc significatius i es van situar en els darrers mesos de la guerra, en especial al gener del 1939.

J. S. i B. / Foto: Arxiu J. Salas

El Vendrell
Història i societat
► 1938
Enterrament d'un soldat

La comitiva d'aquest enterrament laic d'un soldat mort al front es pot observar a la imatge que va sortir de l'Ajuntament. Portaven el taüt companys del difunt i li van retre honors un grup de soldats. Aquest ritual es va repetir una i altra vegada en d'altres ocasions en honor als morts i desapareguts en el front d'Aragó i a la batalla de l'Ebre. Sovint es tracta d'imatges anònimes en les quals tot just si es reconeix l'indret, el paisatge urbà que pot correspondre a una o altra població catalana. El fotògraf era allí i la imatge ha deixat constància històrica de la guerra civil.

R. E. i N. / Foto: Arxiu I. Ramon

Les Cabanyes
Protagonistes
► 1946
Centenari del naixement de Josep Torras i Bages

Josep Torras i Bages va néixer en aquesta petita població penedesenca el 12 de setembre de 1846, fill d'una família terratinent amb propietats a diversos indrets del Penedès i també a Santes Creus, on havien adquirit béns procedents de la desamortització. Ben aviat va passar a residir a Vilafranca, on la família va establir nova casa pairal a la plaça de l'Oli. El que seria bisbe de Vic no va oblidar, però, el seu poble nadiu, on van transcórrer els primers anys de la seva vida. En esdevenir-se el centenari del naixement, la població va erigir un bust al que ha estat, sense dubte, el més il·lustre dels seus fills.

J. S. i B. / Foto: Jaume Giménez

Calafell
Economia i societat
► 1947
Urbanització de Segur

Vista aèria de Segur de Calafell als anys seixanta, amb els carrers del sector de muntanya tot just oberts. El nucli ocupa l'antiga quadra de Sant Miquel de Segur, propietat del marquès d'Alfarràs. Era una finca rústica, ocupada per pins i camps de conreu, amb dues masoveries, la Casa Nova i la Casa Vella, fins que el 1947 els propietaris van iniciar el procés d'urbanització, que es va allargar fins als anys seixanta. Es van obrir carrers no sols a la plana sinó també als turons de l'interior, desafiant qualsevol impediment orogràfic. Va representar la primera urbanització de la costa i ha estat considerada la més gran d'Europa. Actualment és sòl urbà, però encara pateix algunes mancances de serveis, derivades del creixement incontrolat.

Ll. T. i P. / Foto: Ajuntament de Calafell

Vilafranca del Penedès
Cultura i societat
► 1947
Creació de l'Agrupació Polifònica de Vilafranca

Amb la denominació de Cor Nadalenc el 1947 inicia la seva activitat com a formació coral mixta sota la direcció de Maria Rosa Juncosa tot mantenint una tradició que a Vilafranca, a més de la claveriana Societat Coral El Penedès, tenia com a precedent més significat l'Schola Cantorum que dirigia Mn Maideu. A partir dels anys seixanta i ja com a Agrupació Polifònica, l'entitat manté una línia ascendent que portarà l'entitat a partir dels anys vuitanta a plantejar-se els reptes d'interpretar composicions del repertori de les grans peces de música sacra per a cor i orquestra amb actuacions arreu d'Europa i en els més prestigiosos escenaris.

J. S. i B. / Foto: A. Polifònica

Vilanova i la Geltrú
Infraestructures i serveis
► 1947
Habitatges socials Marquès

Un problema social molt important dels anys quaranta era la manca d'habitatges, especialment per a les famílies treballadores. Els habitatges existents resultaven insuficients, principalment per atendre la població immigrada. La iniciativa privada no intervenia suficientment per fer front a aquest problema. El problema era comú a les ciutats industrials que rebien una immigració forta. Una de les primeres propostes alternatives va ser la construcció de nous habitatges finançats per les empreses i destinades als seus treballadors. La primera iniciativa en aquest sentit a Vilanova va ser la construcció dels anomenats habitatges Marquès.

F. X. P.-R. / Foto: Ramir Horro - Arxiu F. M. de Vilanova i la Geltrú

Vilanova i la Geltrú
Infraestructures i serveis
► 1949
Inici de la construcció del port

La construcció d'un port era una vella aspiració de Vilanova, que fins a l'any 1949 no va començar a fer-se realitat de manera definitiva. En aquest any, l'Estat va destinar un crèdit de 43.739.735 pessetes per a la construcció d'un port seguint el projecte de l'enginyer Aurelio G. Isla. Realitzats els treballs indispensables, l'any 1954 hi va entrar el primer vaixell comercial. Des de llavors, entorn del port s'hi han desenvolupat diverses activitats econòmiques i d'altre tipus. L'activitat de pesca que era tradicional a Vilanova ha pres un increment apreciable. L'activitat nàutica esportiva també ha tingut importància gràcies a l'existència d'un Club Nàutic.

F. X. P.-R. / Foto: Arxiu X. Virella

Castellví de la Marca
Esport i societat
► 1950
L'excursionisme

El conjunt de les runes del vell castell de la Marca i la seva específica ubicació han estat durant bona part del segle xx un dels punts de referència de l'excursionisme, activitat igualment característica de la centúria, a mig camí entre l'estimació al país i l'exercitació esportiva. La pràctica de l'escalada al Castellot va ser un dels punts de referència al tombant del 1950, els mateixos anys de celebració dels aplecs excursionistes, just quan el Cercle d'Estudis Penedesencs del Museu de Vilafranca organitzava una exposició dels seus treballs de recerca sobre els castells i les esglésies penedesenques i quan era a punt de crear-se el Centre Excursionista Vilafranquí.

J. S. i B. / Foto: GEP

Cubelles
Protagonistes
► 1954
Retrobament del
pallasso Charlie Rivel
amb la vila on
va néixer

L'any 1954, Charlie Rivel, que ja era un artista de fama internacional, va tornar al poble on havia nascut, on no havia tornat a posar els peus des del dia que va néixer. L'acte va ser molt emotiu, amb una participació popular extraordinària. L'escriptor especialitzat en temes de circ Sebastià Gasch va preparar el retrobament. El dia 23 d'abril de 1896, quan una modesta família d'artistes ambulants actuava a la plaça de Cubelles, la dona de la parella va donar a llum un nen. Va ser atès per una família del poble; va ser inscrit al Registre Civil amb el nom de Josep Andreu Lasserre i va ser batejat a la parròquia.

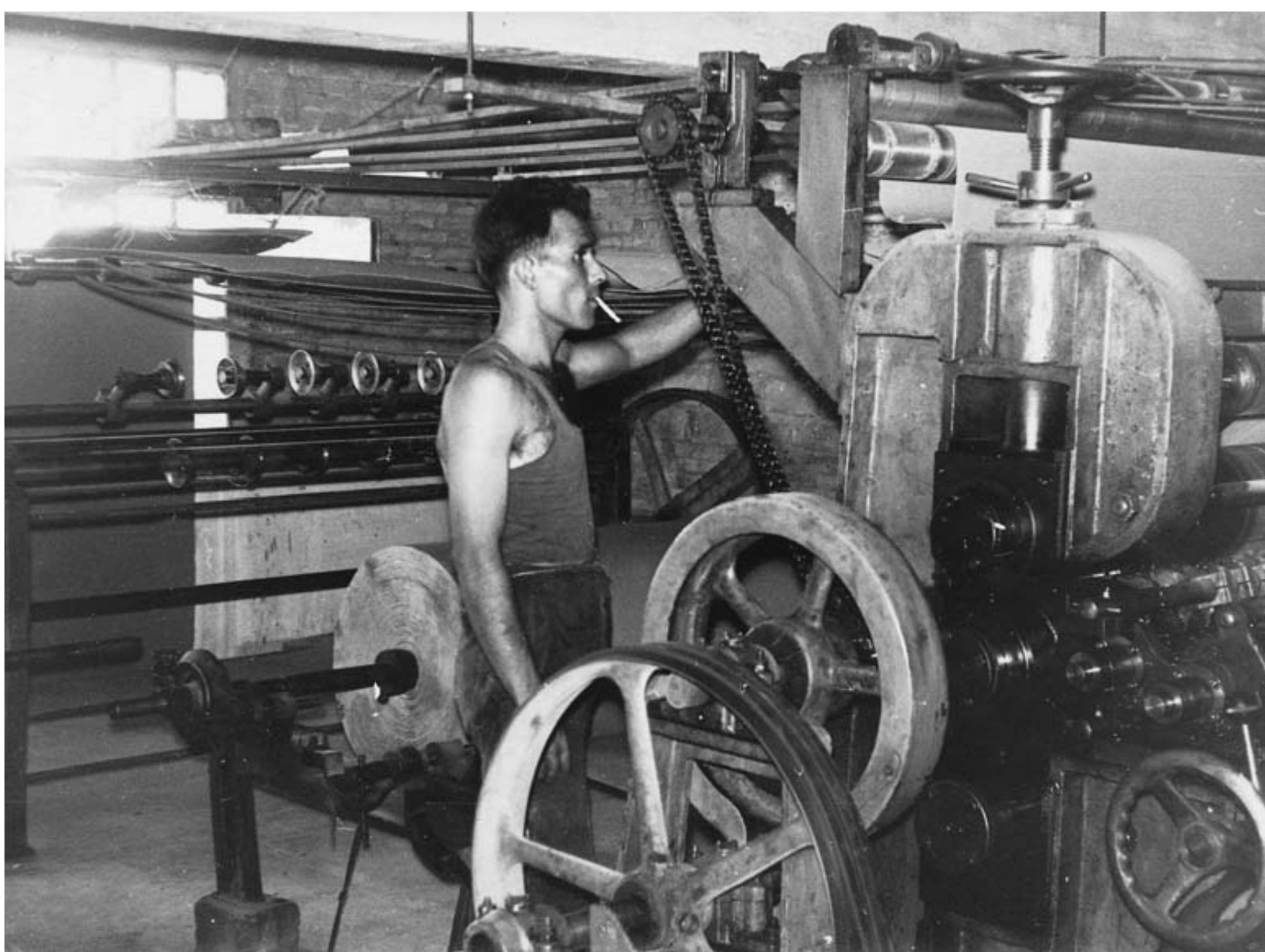
F. X. P.-R. / Foto: Postius Arxiu A. Pineda

Vilanova i la Geltrú
Protagonistes
► 1954
Mort d'Eugeni d'Ors

El dia 24 de setembre de 1954 va morir a Vilanova el filòsof i pensador Eugeni d'Ors i Rovira, a l'edat de 73 anys. Des de 1944 passava els estius en una casa que havia adquirit, adossada a l'ermita de Sant Cristòfol, en un turó prop del mar. En una de les estades estiuenques li va arribar l'hora de la mort. Després de la cerimònia religiosa, celebrada a la parròquia de la Immaculada de Mar, les seves despulls van ser traslladades al cementiri de Vilafranca. Així és complia la seva voluntat de rebre sepultura en un lloc elegit per ell mateix a la terra d'on descendia per part de la mare.

F. X. P-R. / Foto: A. Foradada

Sant Pere de Riudebitlles
Economia i societat
► 1956
Primera fàbrica de cartró ondulat

Tradicionalment la principal activitat econòmica de la vila des del segle XVI, i especialment des del XVIII, havia estat la paperera, però l'any 1956 Ramon Olivé va iniciar la producció de cartró ondulat i aquest fet va determinar un canvi entre la indústria tradicional i la moderna fabricació. En la fotografia es pot veure una de les primeres màquines onduladores, a principis de la dècada del 1960. Abans d'aquesta data l'activitat econòmica de Sant Pere de Riudebitlles se centrava en la fabricació de paper de barba, de filtre i, sobretot, paper d'estrassa per a la fabricació de paperines.

G. R. H. S. P. R. / Foto: Arxiu Grup de Recerques Històriques

Santa Fe del Penedès
Vitivinicultura
► 1958
Creació de la DO Penedès

Tots els pobles de la plana penedesenca, amb una estructura econòmica basada en els conreus agrícoles, van encetar el segle XX, tot i les dificultats econòmiques que això va suposar per a la pagesia, amb la vinya com a estructura bàsica, determinada pels contractes de rabassa morta i la necessitat de replantació després de la crisi de la fil·loxera. Les cíclics davallades de preus no van trobar una alternativa efectiva, tot i els plantejaments associatius de caire social o econòmic, i no seria fins al 1958 que el reconeixement oficial del vi del Penedès –i amb ell de la unitat agrària penedesenca–, amb la denominació d'origen, va encetar noves perspectives.

J. S. i B. / Foto: Fons Lara. Arxiu Fotogràfic del Museu de Vilafranca

Pontons
Infraestructures i serveis
► 1958
Construcció de la casa de colònies de Penyafort

Després d'encetar les colònies d'Acció Catòlica el 1945 a Pontons i mantenir la continuïtat en diversos indrets, el darrer a Valldosera, el 1957 es va col·locar la primera pedra d'una casa de colònies nova a l'indret del terme de Pontons que havia ocupat el Molí de Baix, prop del riu. El material i el cost de les obres es van poder costejar gràcies a donatius de particulars. També el nom va resultar d'una consulta popular. Des del 1958 Penyafort ha aconseguit actes i celebracions de tota mena, entre ells la constitució el 1974 del llavors clandestí sindicat Unió de Pagesos.

J. S. i B. / Foto: Parròquies de Vilafranca

Sitges

Cultura i societat

► 1959

I Ral·li Barcelona-Sitges de Cotxes Antics

El Ral·li de Cotxes Antics Barcelona-Sitges ja pot considerar-se una festa més entre les que formen el programa tradicional de celebracions populars, atès que se celebra amb èxit creixent des de l'any 1959. Actualment, en la competició hi participen més d'un centenar de cotxes de diferents nacionalitats fabricats entre els anys 1908 i 1924. És un esdeveniment que ha guanyat renom internacional i atreu gran nombre de participants i infinitat de curiosos en el decurs de tot el seu trajecte. A Sitges, final de la competició, a més d'oferir un dinar a tots els concursants, té lloc el repartiment de premis. Finalment, els automòbils veterans, abans del retorn als seus llocs d'origen, acostumen a fer un recorregut complementari a diferents indrets de la comarca.

D. J. i A. / Foto: Col. F. X. P-R.

Sant Pere de Ribes

Història i societat

► 1960

Naixement del barri de les Roquetes

La zona del terme municipal de Sant Pere de Ribes propera als termes de Sitges i Vilanova i la Geltrú, i que arriba fins al mar, va acollir a partir del 1960 un nou assentament de població: aquest va ser el naixement del barri de les Roquetes, en realitat un perllongament de la zona industrial vilanovina. Les necessitats d'habitatge i l'especulació urbanística dels anys seixanta i setanta van incidir directament sobre aquesta zona —en la fotografia, tal com era el 1970—, que va patir un creixement ràpid i que, tot i les nombroses mancances, va aplegar un ampli conjunt de treballadors industrials, habitualment de procedència immigrada.

J. S. I B. / Foto: Arxiu X. Virella

Vilanova i la Geltrú

Economia i societat

► 1962

Inici de la crisi del sector tèxtil

L'antiga fàbrica de la Rambla (que darrerament portava el nom social de Manufacturas El Fénix) liquida la seva activitat industrial. Era la primera fàbrica amb vapor que funcionava a Vilanova d'ençà de 1835, i una de les primeres d'Espanya, dedicada a la fabricació de filats i teixits de cotó. Des d'aquesta data, durant el segle XIX, però també a principis del XX, s'havien creat altres fàbriques de la mateixa especialitat, que havien estat l'inici de la Vilanova industrial. Vilanova havia arribat a ser una de les ciutats més importants del sector tèxtil a Catalunya. Les crisis del sector, per tant, s'hi havien deixat sentir. El tancament d'aquesta fàbrica, l'any 1962, representa l'inici d'una davallada definitiva.

F. X. P-R. / Foto: Arxiu J. Virella

Vilanova i la Geltrú

Infraestructures i serveis

► 1962

Establiment d'una estació del cos de bombers

Un dels serveis públics que s'han implantat a la segona meitat del segle XX, a mesura que el nostre país ha entrat a la via del desenvolupament, ha estat el d'extinció d'incendis. Cap a l'any 1960, la Diputació de Barcelona va organitzar aquest servei en tot el seu àmbit territorial. Es van crear parcs de bombers a les principals ciutats, distribuïts adequadament pel territori, coordinats per un parc central, i dotats de personal professional permanent i dels vehicles especials adequats per a la seva funció. El de Vilanova va ser un dels primers parcs de bombers de nova creació. La primera instal·lació va ser en un local provisional cedit per l'Ajuntament.

F. X. P-R. / Foto: J. Bellmunt - Arxiu F. M. de Vilanova i la Geltrú